

8. Musée des arts et métiers

Harry van Dooren

juni 2002

Abstract:

Keyword:

Staaftjes van Napier, abaci en de pascaline

Bij een verblijf in Parijs zal menig 'technout' een bezoek aan het museum *Arts et Metiers* brengen¹. De museumgebouwen hebben de afgelopen jaren een grondige restauratie ondergaan. De collectie is eveneens onder handen genomen; het aanwezige ziet er weer keurig uit.

Als 'rekentuig-verzamelaar' gaat de aandacht uiteraard in eerste instantie naar rekenlinialen en andere rekenhulpmiddelen. Dat kwam goed uit; op de dag van ons bezoek - half januari jl. - was er een 'demonstratie' rekenhulpmiddelen. Even na de aangekondigde tijd verscheen een jongeman die aan de hand van grote modellen de werkwijze met de *Neeperse staaftjes* en de *abacus* aan de weinige belangstellenden uit de doeken deed. Met behulp van een eveneens groot model werd de werking van de *Pascaline* gedemonstreerd. Beleefdheidshalve heb ik het hele halfuurtje explicatie bijgewoond. Overigens was de uitleg helder, naar het me toescheen ook voor minder ingewijden.

Toch nog een rekenliniaal

Daarna op zoek naar het rekentuig. Inderdaad, op zoek. Zoals wel vaker bij technische verzamelingen worden de betreffende rekenhulpmiddelen niet als afzonderlijk item, maar als deel van het gereedschap van een bepaald métier getoond. Bij het thema *Instrument scientifique* zag ik maar één rekenliniaal, een grote houten rekenliniaal van *Partridge*. Daarnaast een setje *Nepier's bones*, $x \dots x$ en een paar oninteressante rekenmachines. De door sommige Fransen genoemde *un perfectionnement ingénieux des batons de Neper: Les réglettes de Genaille*, ontbraken.

Als passerverzamelaar stoorde ik me aan het bijschrift bij een mooie passerdoos van *Riefler* (sedert 1841): Een 18e eeuwse instrument gebruikt door astronomen (!).

Een enkele rekenmachine was er nog te zien bij bepaalde thema's, tijdens het lopen langs de vele tentoongestelde machines, instrumenten en apparaten.

Zoals wel tijdens onze bijeenkomsten is opgemerkt; sommige museums verstaan de kunst van het weglaten van voor ons aardige objecten.

Tenslotte: Het *Arts et metiers* blijft voor elk in techniek geïnteresseerd iemand de moeite waard om te bezoeken, maar verwacht niet iets interessants te vinden op het gebied van rekentuig.

¹ Ongeveer halverwege de lijn Gare de l'Est - Centre Pompidou, metrostation Arts et Métiers: 60, rue Réaumur, 75003 Paris. Geopend dagelijks - behalve 's maandags en feestdagen - van 10.00 - 18.00 uur, donderdags tot 21.30 uur. Entreprijs volwassenen: 5,50 euro, 60+: 3,80 euro